

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Korkeakoulujen sopimuskausi 2025 – 2028 ja siitä eteenpäin

Ylijohtaja Sirkku Linna
KOTA-seminaari 26.8.

Tilannekuva

- Suomen menestyksen kannalta on keskeistä työkäisen väestön määrän, koulutustason ja T&K-investointien välinen kolmiyhteys
 - Työkäisten väestön määrä ja koulutustaso kääntyneet lasku-uralle
 - Muulla OECD-maissa korkeakoulutettujen nuorten osuus kasvussa, Suomessa jääty nuorten aikuisten osalta noin 40 prosenttiin
 - Parlamentaarinen TKI-ratkaisu ja T&K-rahoituslaki luovat näkymää tulevaisuuteen, mutta liikkeelle lähdetään takamatkalta

Tutkimuksen ja korkeakoulutuksen rahoituksen näkymät: hallituksen tavoitteena 4 % ja 50 %

- Hallitusohjelman keskeisenä tavoitteena on julkisen talouden tasapainottaminen
- **4%:** T&K-rahoituksen historiallinen lisäys merkittävä linjavalinta
 - 260 - 280 milj. euron vuosittainen lisäys
- **50 %:** Korkeakoulutuksen rahoituksen taso pääosin säilyy (erit. indeksikorotusten tärkeä merkitys)

Koulutuspoliittisten tavoitteiden edistämiseen ja koulutuslaajennusten toteutukseen ei tiedossa merkittäviä lisäresursseja

Peruslähtökohtia korkeakoulupolitiikassa

Hallitusohjelma:

- Korkeakoulujen profiloitumista tuetaan. Korkeakouluja kannustetaan löytämään tutkimusalat, joilla ne voivat tavoitella maailman kärkeä omilla vahvuusalueillaan.
- Aloituspaiikkoja suunnataan erityisesti kasvukeskuksiin ja sinne, missä aloituspaiikkojen määrä suhteessa nuoriin on alhainen, sekä aloille ja alueille, joilla ennakoitaan merkittävää työvoimapulaa.
- Korkeakoulujärjestelmä perustuu jatkossakin duaalimalliin.

Korkeakoulujen yhteiset tavoitteet 2025-2028

1 (TKI): Suomalaisen tieteen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tasoa ja vaikuttavuutta nostetaan. Yliopistot lisäävät ja uudistavat tohtorikoulutusta siten, että tutkinnon suoritusajat lyhenevät, koulutuksen laatu paranee ja osaaminen siirtyy nykyistä nopeammin työelämän käyttöön. Korkeakoulut lisäävät kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa tehtävää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ekosysteemeihin perustuvaa yhteistyötä.

2 (KOULUTUS): Korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä nostetaan kohti 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja pidemmällä aikavälillä OECD:n kärkimaiden tasolle. Samanaikaisesti korkeakoulut huolehtivat korkeakoulutuksen laadusta. Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia vahvistetaan korkeakoulujen tarjontaa uudistamalla ja rahoituspohjaa laajentamalla. Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ja tutkijoiden määrää lisätään ja samanaikaisesti parannetaan heidän valmiuksiaan työllistyä valmistumisen jälkeen Suomeen.

3: Korkeakoulut profiloituvat sekä terävöittävät koulutuksen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintansa vahvuusalueitaan.

4: Korkeakoulujen toiminta edistää yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista, kestävästä kehitystä ja kaksoisiirtymää.

5: Korkeakouluja johdetaan hyvin, työ- ja opiskeluhyvinvointiin panostetaan ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti.

TKI-linjausten toimeenpano

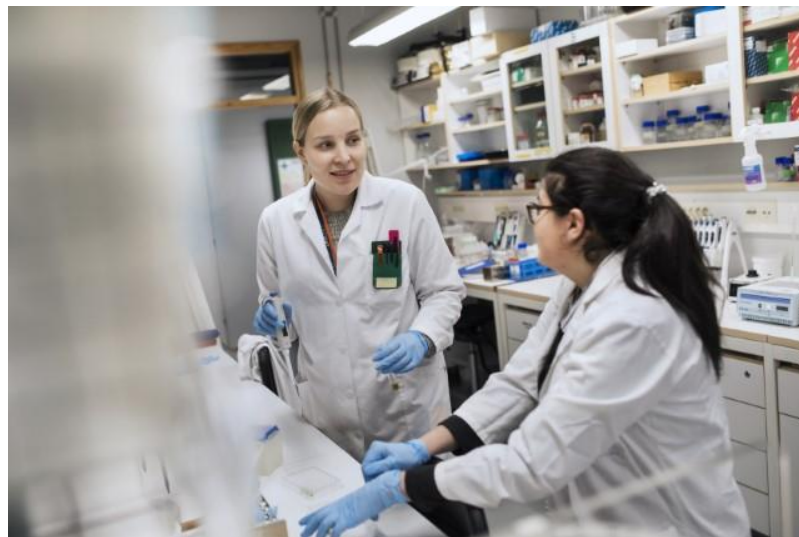
- Hallitusohjelman pohjalla parlamentaarisen TKI-työryhmän esitykset ja T&K-rahoituslaki

Kohti 4%/BKT-tavoitetta vuoteen 2030 mennessä
(valtionrahoituksen osuus 1,2%)

Laskennassa mukana vain T&K-menot

- Valtion T&K-rahoituksen käytön pitkän aikavälin suunnitelma
- Tohtoripilotti yht. 262 M€

1000 uutta aloittavaa tohtoriopiskelijaa 2024-2025:
800 lippulaiva-aloille ja 200 vapaavalintaisille
aloille

Kehysriihen päätökset valtion T&K-rahoituksen kohdennuksista vuosille 2025-2028

- Uusilla päätöksillä vuonna 2025 T&K-panostuksia lisätään 194 milj. euroa ja vuonna 2028 pysyvät T&K-rahoituksen lisäykset ovat yhteensä 504 milj. euroa.
- Vaikutuksia ja vaikuttavuutta arvioidaan niin kokonaisuuden kuin yksittäisten toimien tasolla.
- Kirjaus: ”Ammattikorkeakoulujen mahdollisuutta saada kilpailtua tutkimusrahoitusta BF:n kautta parannetaan. BF luo mekanismin, jolla on mahdollista kohdentaa rahoitusta myös ammattikorkeakoulujen yritysysteistyössä tehtävään soveltavaan tutkimukseen.”
- Tuleville vuosille jätetään liikkumatilaa:
 - 2025: 16 M€ / 2026: 90 M€ / 2027: 200 M€ / 2028: 540 M€

Kehysriihen päätökset valtion T&K-rahoituksen kohdennuksista vuosille 2025-2028...

- Suomen Akatemian tutkimushankevaltuutta korotetaan pysyvästi 15 miljoonalla eurolla vuosina 2025–2026 ja 45 miljoonalla eurolla vuodesta 2027 alkaen.
- Suomen Akatemian temaattisiin tutkimusinfrastruktuurihakuihin kohdennetaan 15 miljoonan euron vuosittainen pysyvä valtuuskorotus.
- Suomen Akatemialle luodaan uusi yhteiskäyttöisiin tutkimusinfrastruktuureihin (ml. testausalustoihin) kohdennettu rahoitus, johon osoitetaan valtuutta 20 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 50 miljoonaa euroa vuodesta 2027 lähtien.
- Hallitus varautuu supertietokone EuroHPC LUMI:n korvaamiseen uudella supertietokoneella 250 miljoonan euron rahoituksella vuosina 2025-2028.
- EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille osoitetaan lisäystä 15 miljoonaa euroa vuonna 2025, 20 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 25 miljoonaa euroa vuodesta 2027 lähtien jo aiemmin päätetyn 35 miljoonan euron lisäksi.
- Hallitus kohdentaa määräaikaiseen tutkimuslaitosten post doc -ohjelmaan yhteensä 40 miljoonaa euroa. Rahoitus mahdollistaa yhteensä 85 post doc -tutkijan palkkaamisen kolmeksi vuodeksi.

Kehykseen sisältyy jo aiemmin päätettyjä T&K –rahoituksen lisäyksiä.

Koulutustason nosto: kohti 50 prosentin tavoitetta

- Alkuvuodesta päätetty 42 milj. € lisäaloituspaikkarahoitus v. 2024 - 2027 (sairaanhoitajat, vaka-opettajat)
- 6/2024 päätös 71 pysyvän aloituspaikan lisäämisestä lääkärikoulutukseen (18 milj. €)
- Kehysriihessä päätös korkeakoulutuksen kasautumisen vähentämisen toimenpideohjelman käynnistämisestä
- Kannusteita korkeakouluille koulutustason nostolle
 - Sopimuskauden 2025 – 2028 tutkintotavoitevalmistelu
 - Koulutustason noston huomioiminen, sopimuskautta pidemmän näkymän luominen vuoteen 2035
 - Korkeakoulujen rahoitussäädösten uudistaminen

Kasautumisen vähentämisen toimenpideohjelma

- **Käynnistetään yhden paikan säännön valmistelu korkeakoulutukseen.** Korkeakouluopiskelijan on luovuttava uutta opiskeluoikeutta vastaanottaessaan aiemmasta saman tasoisen tutkinnon suoritusoikeudesta. Edellyttää säädösmuutoksia OKM:n hallinnonalalle.
- **Mahdollistetaan työvoimaviranomaiselle korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen hankkiminen työvoimakoulutuksena.** Edellyttää säädösmuutoksia TEM:n hallinnonalalle.
- **Tarkastellaan kelpoisuuksia ja koulutuspolkuja muiden ministeriöiden kanssa** siten, että tarve suorittaa useampia samantasoisia korkeakoulututkintoja vähenee ja koulutuspolut sujuvoituvat. Yhteistyö aloitetaan hyvän työn ohjelman mukaisesti STM:n hallinnonalalta ammattihenkilölainsäädännön uudistamisen yhteydessä.

Koulutuksen kasautumista estävillä, koulutustarjontaa uudelleen kohdentavilla toimenpiteillä saadaan laskennallisesti vapautettua 7500 aloituspaikkaa enenevissä määrin ensikertalaisille. 50%:n tavoitetta kohti eteneminen vuoteen 2030 mennessä edellyttäisi näiden lisäksi koulutustarjonnan lisäämistä korkeakouluissa 8300 aloituspaikalla.

Korkeakoulujen sopimuskauteen 2025 – 2028 valmistautuminen

- Päivitetyt rahoitusmallit hyväksyttiin 4/2024
- Ammattikorkeakoulujen sopimusneuvottelut käytiin 5-6/2024
- Esillä olivat erityisesti TKI-toiminta, koulutuksen laatu ja koulutustason nosto, korkeakoulujen kansainvälistyminen ja kv. opiskelijoiden työllistyminen, korkeakoulujen välinen yhteistyö ja profiloituminen sekä korkeakouluyhteisön hyvinvointi ja liikunta
- Yliopistojen sopimusneuvottelut 9-10/2024

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tulevaisuustyö

- Tarkoitus kurottaa kohti 2040-lukua
- Visiotyö käynnistetään korkeakoulutuksen ja tiedelaitosten johdon seminaarissa marraskuun lopulla
- Hallitusohjelman korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteet
- T&K-rahoituksen lisäys ja koulutustason noston tavoitteet
- OKM:n ja korkeakoulujen väliset sopimusneuvottelut kaudelle 2025-2028

Merkittäviä ratkaistavia kysymyksiä – mm..

- Väestökehityksen tuomat haasteet
- Geopolitiikan muutokset, kansainvälisyys ja eurooppalainen kehitys
- Teknologinen ja työn murros
- Laatu ja lisääntyvät osaamistarpeet, opetus ja tutkimus
- Toimiva jatkuvan oppimisen järjestelmä ja tutkintojen rooli
- Läpäisy ja koulutuksen kasautuminen.

Tarvitaan tarkastelua isoista järjestelmätason muutostarpeista ja uudistamisen tutkimuksellista tukea sekä valmistautumista jo sopimuskauden 2025 – 2028 jälkeiseen aikaan